

VidesR, f° 64r2 (també 85r2). Représ en la Renaix. en qualitat de mot rellevat i emfàtic: «però, per què fas això, filla? —li preguntà *esguardant-la*, alarmada de que s'hagués trastocat», Noller (*Pap.*, 176).

Esguard [Llull]: «Lo rey honrà més lo Leupart que la Onça --- li féu pus plaent *sgart*, e-l féu aseure pus prs de si que la Onça» sentit objectiu, «viu denant si lo cavayler, qui fo molt veyl, e hac gran barba e loncs cabels, e romputs vestiments, per la velea; e, per la penitència que fasia, fo magre e descolorit; e, per les làgrremes que ganitava, sos ulls foren apoquits, e ac *esguart* de molt sancta vida» sentit subjectiu, tots dos en Llull (*Merav.*, NCl. II, 132; *Ord. de Cav.*, 5); «contemple --- que-ls vostres fondos ulls y la gran flauea de la vostra carn --- encara que lo gest no us ha levat de gran senyor y la presència, emperò manifestant-se en tal *esguart* la gran afflicció de vostre ànimo, defall lo meu cor», *Tirant* (Galba?, Ag. IV, 329). També reprès, i encara més, en la Renaix.: «Passà llarc temps ab la pensa emboyrada, *l'esguart* perdut, sens dar-se compte de sa pròpia existència», «*l'esguart* de Daniel llicava per sobre ells, com lo d'un desterrat per sobre'l que va a parar a sa llunyana pàtria», Noller (*Pap.*, 32; *Croquis al n.*, 135); «vora la Jungfrau / tindrà un palau / en cada nevera / --- Quan, de tard en tard, / i avivarà *l'esguard*, / passarà l'isard, / anirà a cacera / ---», Apelles Mestres (*Alpestre*).

D'ací les elegants locucions prepositives: «fer obres de caritat sia per sola amor e reverència de Déu, e per caritat e compassió del proïsme en *sguart* de Déu», Eiximenis (*DComp.*, *CoDoACA* XII, 317); i més sovint 'en comparació de, envist': «penre tot ço que poguem, que fo fort poc en *esguart* de ço que lexi», *Decameron*; «qu'è la formiga en *esguard* de l'elefant?» *Per esguard* de 'per mor de': «no --- façats --- per caritat --- per *sguart* de --- haver guardó --- ne per *sguart* de --- temor de la pena d'infern», Eiximenis (*DComp.*, *CoDoACA* XII, 316); 'en atenció a': «vos havem pregats que per *esguart* de nostre honor, donets al religiós ---», S. XIV; «on vos pregam que, per *esguard* d'aquests nostres precs, e per honor sua, lo-y prestets», S. XIV (*Doc. Cult. Cat. M-E*, I, 340 i 373); *per esguard* sia en 'depengui del judici de': «de totz los oltrages que frare fa contra frare, per *esgart* sia en VII, e per l'escuder no sia en re ---», reglament d'Hospitalers, c. 1400 (MiretS, *TemplH*, p. 550). *Haver esguard* a 'considerar, pendre en consideració': «no has tu *esguart* a les paraules ne a la honor de tos parents?», *Decameron*, «havent la reyna *esguart* que la hora era huy més tarda ---», id., «Vistes les allegacions per cascuna de les parts fetes --- no havent *sguart* a la molta amor que a cascuna de les parts portam ---», JoMartorell. Cf. Fabra, *Gram.*, de 1912, p. 392a.

Esguardament [fi S. XIII]: «Com sia injuriosa cosa adorar Déu més per *sguardament* de les necessitats que home ha mester, que per la bonea qui és en Déu, per açò jo vaig a l'apostoli, per ço que ---», *Blanq.* (NCl. II, 186.26); «aquesta ànima presentem en l'*esgardament* de Déu», 'consciència, vista inobcecada': «ab entir *engardament* --- se n'anà en Nostre Se-

<n>yor» (= ll. *integro adspectu et auditu*), *VidesR*, f° 99r1, 186r1. *Esguardador*. *Esguardant*. Un *esguardecar*, *esguardec* que *AlcM* aporta de la Vall d'Aneu, semblen deguts més aviat a *esparracar* × *esquerdar*, si bé amb *esga-* canviat en *esgua-* (un cop romput el contacte, per l'encreuament, amb els mots encreuats), per adaptació a *esguardar* (a causa de la carn que es veu per l'esparrac).

Reguardar, escassament usat en català (bastant més oc. ant. *regardar*, general en francès), però n'hi ha algun cas medieval: «lo Senyor *reguarda* lo seu poble», Bíblia catalana de 1461, B. N. P., ms. 2 (f° 122r), on endemés té el matís, més fort que el francès, de 'mirar vigilantment, severament'.

D'aquí el substantiu *reguard* [fi del S. XIII, Jaume I, *Costums de Tortosa*, *Dicc. Ag.*, Desclot]; «recl, perill, temença': procés de Pere de Palau, Camarasa, 1295 (CaCandi, *MiscHistCat.* II, 165); «viu una roche molt alte e marevelosa, d'on él no cuydave aver *reguard* de nulas bístias salvatges», Reixac (*Questa*, 69.5); «acostàs a elles e les cortejà e les besà, ten solament per assegar e provar si l'alè li podia, car molt n'estava en gran *reguard*», *Fill del Senescal d'Egipte* (NCl. XLVIII, 49); «Certes, sé<n>yer —dixeren los cavallers— assò no és pas loc de durmir, que encara som en terra de gran *reguar*: per que, val més que cavalquem aytant com puscam»; «a ell no era honor de tenir una dona aytal com aquella en presó, majorment com fos prenyada e havien *reguar* que no s'anfollàs del prenyat per dolor si's vis en presó» (Desclot, *Cròn.*, §§ 105, 135; NCl. III, 1696; IV, 97.21); l'*InvLC* en cita encara un doc. de 1378.

Aplicat com a nom del poblet de *Reguard*, al peu d'un castell, que estant a la ribera esquerra del baix Flamicell (menys poblada i vigilada que l'altra) podia deixar pas a una cavalcada de moros o altres enemics. Com a nom d'una part de la tafona (on podia caure algú) a Valldemossa (*BDLC* XII, 40). *Reguardós* 'perillós, amenaçador': «si les parets --- són tals que la cuberta e-l càrrec que dessús los està, bé no pusquen sofrir, ans a coneguda dels veïns són *reguardoses*, e estan en paor que's cuyg hom que degen caure ---», *CostTort.* (ed. Ol., 132). *Regordosa* cogn., seria sobrenom de dona, primitivament, amb el sign., igual que *Cusca*, de 'púdica, primmitrada, casta'.

Resguardar,² -dar-se, *resguardat* [Belv.]; *resguard* [1695, Lacav.: «contrescrit o *resguart*: contrariarium scriptum, contra scriptum»]. *Reguarda*; *reguardador*; *reguardament*; *reguardant*; *reguardajar*. *Reguàrdia*. *Reraguarda* [Jaume I], amb la variant no genuïna *retaguàrdia* (OPou), del ll. *retro-* 'rere'.³ *Avantguarda* [JoMartorell; i la *devant-guarda* a la part de Galba, cites de Careta, *Barbr.*]; +*avantguardista* (no encara *Dfa.* ni *AlcM*); «que se posassen en esquadre per *devant garde* --- els dits Regent e Capità ab los altres hòmes anirien a la *retraguarde* --- sentiren com la *devant garde* havia ferit ab los turchs», Ciutadella, 1558 (*BABL* II, 79); «COSES DE NAVEGAR: de la *vanguardia*: praecursores»; «la *vanguardia*: prima acies; la *batalha*: media acies; la *retraguàrdia*: postrema